

KIPPENREN

LEGHORNKRIELEN

BIJ

RICK ROELFSEMA

en GEERT VAN DER VELDE

*Door: Elly Vogelaar
Foto's: Rick Roelfsema
Eindredacteur: Sytze de Bruine*

Rick Roelfsema woont in Leek.... In die omgeving was ik al eens op interview; een van die vele bijzondere ontmoetingen met fokkers, destijds gemaakt voor het 'papieren' blad Avicultura. Geschreven in de hoop meer mensen enthousiast te maken voor de mooie rashoenders. En misschien is dat wel gelukt? Rick Roelfsema heeft ze in ieder geval allemaal gelezen, vertrouwde hij me toe.

Boven: Opa Geert van der Velde.

Rechts: Rick Roelfsema.

Razend enthousiast was de 12-jarige Rick destijds toen hij hoorde dat zijn burens een kippenhok gingen bouwen, en dat hij daarin een eigen kip mocht hebben! De kippen - kuikens nog - kwamen van een boerderij, geen raskippen, ze leken wel een beetje op Chabo's, weet Rick nog. Het waren er maar een stuk of 6, maar hij was altijd met de kippen bezig, nog meer dan de burens! Zijn ouders hadden inmiddels wel begrepen dat het geen bevestiging was en in december, met Sinterklaas kreeg hij een gedichtje waar in stond dat hij zelf een kippenhok mocht bouwen in de achtertuin. Een mooier cadeau had de Sint niet voor hem kunnen bedenken. In maart stond het hok er al en zodra zijn 'buurkipje' broeds

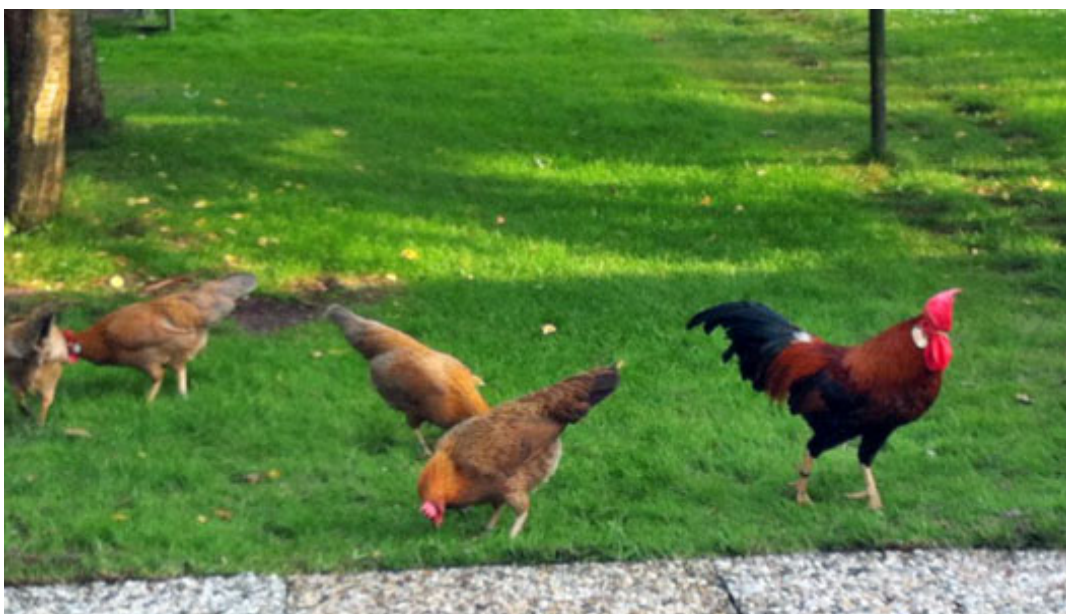
werd, ging hij bij mijnheer Henk Nijhuis (waar ik dus op interview was geweest) broedertjes halen van Australorkrielen, want hij wou graag echte raskippen. 7 kuikens kwamen er uit. Henk hielp met ringen en selecteren en met zulke mooie krielen moest hij natuurlijk ook (jeugd)lid worden van de plaatselijke kleindiervereniging, PKV 't Hollandertje. Dat was wat, allemaal nieuwe ervaringen, de eerste keer meedoen aan de clubshow, en meteen raskampioen met een van zijn Australorp krielhennen! De vergaderingen werden trouw bezocht en daar leerde hij mijnheer Geert van der Velde kennen, door velen aangesproken als 'opa', en zo mocht Rick hem ook noemen. Opa, die woonde in het aangrenzende dorp Tolbert, was Leghornfokker. Hij nam de jonge fokker onder zijn hoede; Rick mocht altijd komen – en dat deed hij graag! Over de kippen praten, bij zijn dieren en hokken bezig, geweldig vond hij dat! Al gauw werd er een broedmachine gekocht en de jaren erna werden er dan ook volop kuikens gebroed. Met zijn vader ging hij naar vele shows, waar hij inzond en ook geregeld in de prijzen viel, wat voor een 'jonge jongen' toch wel belangrijk is, zegt hij nu; weten dat je op de goede weg bent!

Leghornkrielen

Na enige jaren met 'opa' te zijn om gegaan werd hij ook besmet met het 'Leghorn-virus'. De Australorkrielen maakten langzaam maar zeker plaats voor Leghorns. Een jaar of 6 geleden kocht hij de eerste broedeieren van zwarte Leghornkrielen bij de heer Averdijk. Uit de kuikens bleek al snel dat hij dieren uit een goede stam had bemachtigd.

Rechts: De zwarte Leghornkrielen van Rick.

Links: De patrijs goudflitter en blauw goudflitter Leghornkrielen van opa.

Toen ze een keer samen op de Noordshow liepen zagen ze een Goudflitter krielhen en -haan te koop zitten. Opa had vroeger altijd grote Goudflitter Leghorns maar heeft deze op

een gegeven moment weg gedaan omdat hij ouder werd en die grote dieren toch wat te veel voor hem werden. Dus hebben ze die goudflitter krielen meteen voor opa gekocht. Op die zelfde Noordshow zat ook een exchequer hennetje. Rick: "Ik had ze eerder gezien, in je artikel in Avicultura waar je op hokbezoek ging bij Aalt van der Streek en toen al was ik gek van deze kleurslag. Ik vertelde opa net hoe gek ik op die kleur was toen er ineens iemand zei 'Mooie kleur hè', en dat was Aalt van der Streek ... toeval?" Een toompje dieren was nog diezelfde Noordshow geregeld en ook met die kleurslag ging hij fokken.

Links: Trio exchequer Leghornkrielen bij Rick. Ze hebben net boerenkool gekregen.

Ondertussen hadden ze hun zinnen ook al gezet op blauwpatrijs goudflitter Leghornkrielen, die ze hadden gezien op de show van de WPKC in Zuidbroek. Na een jaar 'zeuren' konden ze enkele dieren van deze fokker overnemen, waarna ze dus inmiddels 4 kleurslagen Leghornkrielen in het hok hadden!

Het Leghornvirus heeft inmiddels goed toegeslagen want naast de zwarte en de witbonte Leghorns (zoals de exchequers tegenwoordig ook wel genoemd worden) heeft hij er sinds de Noordshow van 2014 ook blauwe Leghornkrielen bij. Deze kosten geen extra hokruimte want die kan hij 'gewoon' door zijn zwarten heen fokken.

Rechts: Blauwpatrijs goudflitter hen met een prachtige kleur en tekening op de rug, op de schouders iets minder; een fout die veel voorkomt bij deze kleurslag.

Toch vond hij dat er nog iets ontbrak... goudflitter Leghornkrielen, blauwpatrijs goudflitter Leghornkrielen, dan zouden ze toch ook de zilverflitter krielen moeten hebben? Veel waren er niet meer te vinden, dus ze zouden goed passen bij de twee "Liefhebbers van zeldzame

Boven: De zilverpatrijs zilverflitter krielhaan.

kleurslagen bij de Leghorns". De heer Suiker uit Brabant zou nog zilverflitters hebben uit de stam van J. Heek, die helaas is overleden. (Ook hun goudflitters kwamen daar ooit vandaan.) Dus nam hij op een mooie dag vorig jaar zomer zijn vriendin mee op een ritje dwars door Nederland om daar 1 haan en 4 hennen op te halen. Het waren helaas al wat oudere dieren en tot zijn spijt gingen er al snel 2 hennen dood, 1 hen was ook niet fit en legde niet, dus hij fokte dit jaar 1 op 1 met deze kleur. Inmiddels heeft hij nog een haan opgehaald bij Dhr. Heitstra in Zwaagwesteinde. Hij wil proberen 2 lijnen op te zetten en deze kleurslag in Nederland te behouden; en dan maar weer hopen dat er nog meer liefhebbers voor deze prachtige kleurslag te vinden zijn.

De witbonte Leghornkrielen zijn jarenlang alleen door Aalt v.d. Streek en Rick gefokt/geshowd maar Rick blijft optimistisch en hopen op meer fokkers. Afgelopen Noordshow heeft hij Robert Hoornstra wat exchequers gegeven - de helft van zijn fokdieren, 1 haan en 4 hennen.

Opa en Rick fokken samen dus 6 kleurslagen Leghornkrielen waarvan er 5 niet veel meer voorkomen.

Rick over zijn Leghornkrielen

"De Leghorns worden over het algemeen bestempeld als zijnde wilde kippen, deels klopt dit natuurlijk wel, het zijn slanke landhoenders die ook makkelijk kunnen bewegen en ook op een boeren-erf goed uit de voeten kunnen. Toch zijn ze ook heel mak te krijgen; zoals bij opa, waar ze soms zelfs bij hem op schoot komen zitten als ze bij hem los achter het huis lopen. Eigenlijk is dus te stellen dat de Leghorns wanneer je rustig met hen om gaat, ze ook rustig met jou om zullen gaan. Als je de Leghorns moet vangen, kun je ook altijd beter rustig te werk gaan want zodra je er achter aan begint te rennen en vliegen zullen zij het zelfde gaan doen. Leghorns worden praktisch niet broeds maar toch komt het een enkele keer wel eens voor. Ik maak die hen dan weer snel broeds-af, omdat ze vaak net broeds worden als ik juist eieren nodig heb om te broeden. Leghornkrielen hebben een goede legkracht, sowieso om de dag een eitje, soms meer".

Hokken

Rick heeft thuis maar weinig ruimte, maar bij opa zijn 4 grote hokken en nog enkele hokjes waar trio's en dergelijke in kunnen in het fokseizoen. Daarnaast nog een groot 'open front' hok met een volière ervoor; hier zitten na het fokseizoen altijd een koppel van de oude (fok)dieren die zich bewezen hebben en ook volgend jaar weer voor de fok gebruikt kunnen worden. Door die dieren in

het open fronthok te zetten zijn de andere hokken weer vrij voor de kuikens/ jonge dieren. Er is ook nog een grasveld van circa 100m² waar de kippen (hok voor hok) dagelijks de uitloop hebben.

Boven: De hokken met buitenrennen bij opa, met rechts het open-front hok.

Het broeden gebeurt altijd bij Rick thuis, hier zitten ook de kuikens de eerste weken. Hij heeft in een schuur 2 lange hokken boven elkaar met een voliëre er naast. Die 2 hokken kan hij opsplitsen zodat hij dan 4 kleinere hokjes heeft, waar in het voorjaar 4 trio's of kleine toompjes zitten. De hanen gaan 's nachts in een kist in de bijkeuken, zodat de burens er minder last van hebben. Die weten inmiddels dat

hij alleen in het broedseizoen hanen thuis heeft en daar hebben ze ook geen problemen mee.

In een andere schuur maakt hij in het voorjaar hokjes voor pasgeboren kuikens, van hardboard platen. In de lengte doorzagen, krom buigen en met boutjes aan elkaar vast draaien, zo heb je een rond hok. (Zie foto links)

Hier blijven de kuikens alleen de eerste weken. Zodra ze zonder warmtelamp kunnen gaan ze naar opa, waar de hokken ruimer zijn en waar ze een groot grasveld hebben om te scharrelen.

De foktechnische zaken, foktomen samenstellen, broeden, selecteren en water geven en dergelijke doet Rick (inmiddels 29) terwijl opa (inmiddels bijna 94 jaar oud!) de dagelijkse verzorging voor zijn rekening neemt.

In de hokken gebruiken ze gehakseld koolzaadstro als bodembedekking. Bij opa gooien ze dit na het verschonen van de hokken gewoon over het gras; binnen een week en zeker na 1 x maaien zie je hier niks meer van terug en het gras doet het er goed op. Omdat ze in Leek betalen per kilo afval (en hij geregeld een behoorlijk aantal hokken verschoont) gooit Rick zelf zijn container met het afval uit de

hokken leeg op de mesthoop bij de familie Wijnalda in Zevenhuizen, waar ze ook wat kriel en hebben lopen en met name de hanen mogen opfokken.

Rechts: Het hok waar Rick zijn hanen houdt, tussen de maïs, bij de familie Wijnalda.

Toen Rick op een gegeven moment in de knoei kwam met het hanen / burenen probleem mocht hij bij de familie Wijnalda op het land een leegstaande schuur gebruiken.

Hier heeft hij drie hokken van 2,5 m² in gemaakt en een

groot hok voor de opfok van jonge hanen en om de oudere hanen te laten lopen. In de kleine hokken zitten in het voorjaar altijd toompjes kippen.

De verstandhouding met zijn burenen is overigens weer prima; als hij eens met vakantie is, worden de dieren door de burenen verzorgd. Er is ook altijd wel een lid van de club bereid om opa te helpen met de dagelijkse dingetjes bij de kippen, en in Zevenhuizen neemt de fam. Wijnalda de verzorging voor haar rekening. Mooi toch, dat dat nog kan, in deze tijd...

Fokken

Van alle kleurslagen en rassen bij elkaar fokken ze soms wel meer dan 300 kuikens in een jaar. Ze gebruiken voor het broeden altijd MS Machines; de kleine MS 50, waar hij destijds mee begonnen is, een MS 140, en een MS 120 U als uitkomstmachine. Per kleurslag fokken ze met 2 of 3 trio's of kleine toompjes waarvan in elk geval 1 toom met oude (overjarige) fokhennen met een jonge haan en een trio of toom met overjarige haan op de jonge hennen. Soms nog een keer een 1 op 1 kruising er naast. Voor de foktomen zijn verder niet echt speciale eisen, behalve dat de legkracht van de hennen goed dient te zijn. Bij de

flitterkleurslagen kiest hij wel graag een haan met een borst die zoveel mogelijk doormengd is met rode zoompjes (bij goudflitter en blauwpatrijs goudflitter) of met zilveren zoompjes (bij de zilverpatrijs zilverflitters); dit is van groot belang voor de flittertekening van de nakomelingen.

Linksboven: Fraaie kleur op de rug van een blauwpatrijs goudflitter krielhaan.
Rechtsboven: Borst van een overjarige blauwpatrijs goudflitter krielhaan, die veel zoming vertoont, dit is noodzakelijk voor vererving van goede flittertekening bij de hennen.

Een probleem waar ze de laatste jaren mee kampen is de mindere gele beenkleur. Hij zoek nog naar een goede oplossing hiervoor. Men zegt vaak dat het aan het voer ligt, maar zij voeren bij de jongere dieren ook nog La plata maïs tot na het showseizoen om in ieder geval te voorkomen dat ze een tekort aan caroteen hebben waardoor de beenkleur lichter wordt. Ook met het dagelijkse scharrelen hebben de dieren ruim de tijd om gras te eten, wat ook de pootkleur ten goede moet komen.

Links: Exchequer krielhaan met zwarte hennen.

De fok van de witbonte Leghorns valt doorgaans het meest tegen. Deze kleurslag heeft maar een kleine genenpoel doordat zij door zo weinig fokkers gefokt wordt. Dit maakt de kuikens vaak net wat zwakker, de bevruchting en de uitkomst net wat minder. Hij heeft dit jaar weer zwart ingekruist; de kuikens hiervan kan hij niet showen maar in de F2 of F3 zullen hier weer goede witbonten uit komen, waarbij de vitaliteit en hopelijk het type weer flink vooruit zullen gaan. Ook wisselen de fokkers onderling geregeld wat dieren uit. Hij kreeg onlangs van

Aalt v.d. Streek nog een nieuwe haan die uit een kruising komt met een andere onverwante stam, en hoopt daar veel succes mee te hebben.

Links: Opa bij de foktoom exchequer x zwart.

De kuikens worden bij het uitkomen per foktoom/foktrio gemerkt met vleugelmerkjes die hij op internet koopt bij www.kleindierwereld.nl of bij de Firma Florijn in Ruurlo. Hier bestelt hij ook de andere producten die hij niet kan krijgen in de dierenwinkel. De merkjes hebben een nummer en dat houdt hij bij per toom in een groot kladblok; gewoon een administratie op papier. Dat verwachtte ik eigenlijk niet van zo'n jonge fokker in het digitale tijdperk. Maar daarnaast gebruikt hij ook het Zoo-Easy programma; dat voert hij maar eens per jaar in.

Linksonder: Een veelbelovende kuikenkop en kam van een zilverpatrijs zilverflitter Leg-hornkrielhaan.

Rechtsonder: De zelfde haan, nu volwassen.

300 Kuikens is een heel aantal, toch komen ze hier doorgaans makkelijk van af. Er zijn toch redelijk wat liefhebbers van Leghorns en ze hebben de laatste jaren een 'klantenkring' opgebouwd. Iedereen die bij hem dieren koopt, krijgt een visitekaartje mee met de toevoeging dat wanneer er iets is of wanneer ze vragen hebben, ze altijd contact op kunnen nemen. Zo werd hij vorig jaar nog gebeld

door iemand die zei "Ik heb 6 jaar terug Leghorn krielkippen bij jou gekocht, heb je die nog steeds? De mijne zijn overleden en ik wil graag nieuwe" ... Gaat de verkoop eens wat minder, dan gaan ze naar een opkoper. In haantjes is natuurlijk minder interesse. Hij selecteert ze voor het eerst na een week of 5 op de kam. Alles wat er dan uit wordt geselecteerd gaat naar een vriend; daar lopen ze op een boerderij tot ze groot genoeg zijn om te slachten. Zo hebben ze toch nog een goed leven gehad!

Boven: Het hanenhok met jonge hanen; een Oud Engelse Vechtkriel, wat Leghornkrielen in diverse kleuren en links een Welsumer krielhaan. In het midden ziet u een parelhoen; die zorgt voor de lieve vrede.

Showen

De voorbereiding van Leghorns voor shows/keuringen kost niet heel veel tijd, want de flitterkleurslagen en de zwarten hoeven niet gewassen te worden. Vaak wast hij dan alleen de poten, en vet de poten en kammetjes in met slaolie. De blauwe en de witbonte Leghornkrielen worden meestal wel gewassen, een aantal dagen voor de show, om ze zo schoon mogelijk in de kooi te krijgen.

Ze doen dan wel alles samen, maar sturen wel apart in; opa heeft de patrijsflitters en blauwpatrijsflitters en de Welsumerkrielen, Rick de zwarten, blauwen en witbonten, en de Australorpkrielen (waar hij er nog steeds een paar van heeft). Soms sturen ze alle kleuren gewoon als 1 collectie in, dan pakken ze de ene keer opa's naam, andere keer die van Rick. Opa heeft ook nog enkele Welsumerkrielen, waarmee ze afgelopen fokseizoen samen hun allereerste U/97 punten hebben behaald. Met de Leghorns komen ze ook goed mee, maar helaas hebben ze daarmee nog geen U behaald sinds ze samen fokken. Op de Noordshow hebben ze 3 jaar achter elkaar de mooiste Leghornkriel van de Leghornclub geshowd en daarmee heeft opa (deze kleuren stonden op zijn naam) een prachtig wandbord gewonnen van de Leghornclub.

Zoals u begrijpt wordt er dus geregeld geshowd. Te beginnen op de Leghornclubdag, waar ze de afgelopen 3 jaar ook de mooiste kriel hebben geshowd; elk jaar

was dat een blauwpatrijs goudflitter krielhen. (*foto rechts*). Dan altijd naar de jongdierendag van de Groninger Pluimvee Club (GPC) waar ze ook lid zijn. Eind september gaat de GPC met de beste dieren van de vereniging naar de Provinciale Jongdierendag; meestal zitten hier ook dieren van hun tussen. Dit is een heel gezellige eendagskeuring waarbij Rick zelf ook al enige jaren in de organisatie betrokken is.

Onder: Zilverpatrijs zilverflitter Leghorn krielhen.

Dan volgen er enkele plaatselijke shows in de buurt, en natuurlijk de clubshow van hun vereniging 't Hollandertje bij Otter Diercompleet (een grote dierenwinkel die nauw bij de club betrokken is en waar ze jaarlijks ook de jongdierendag houden en een promotiedag voor de club).

Voor de grotere shows gaan ze in ieder geval naar de WPKC show te Zuidbroek. Hier was hij 2 jaar geleden kampioen met een zwarte Leghorn krielhen. Dit was zijn allermooiste prijs tot nog toe, en al vindt hij het wel jammer dat zijn hen toen geen "U" kreeg, hij had toch het mooiste dier van enkele honderden dwerghoenders. (*zie foto rechts*) Tot slot gaan ze standaard elk jaar naar de Noordshow, waar ook de clubshow van de Leghornclub is.

Het klinkt als een druk schema, toch proberen ze de dieren enkele weken rust te geven tussen de shows in. Vooral hennen kunnen toch wel iets terugvallen in conditie als ze teveel geshowd worden. Hanen zijn hier makkelijker in, zegt Rick.

Nog even over Rick

Hij is lid van: De Welsumerclub, de Australorpcub, de Leghornclub (bestuurslid), Kleindiervereeniging 't Hollandertje (Secretaris), kleindiervereeniging WPKC en van de Groninger Pluimvee club.

Zijn vriendin Sanne steunt hem in alles wat hij maar doet in de kippenwereld – “en remt me af en toe af wanneer dat nodig is”, zegt hij, “als ik bijvoorbeeld weer een mooi nieuw ‘studierasje’ op het oog heb. Ze is niet gek op kippen op de manier waarop ik dat ben, maar vindt bijvoorbeeld krulvederige Baardkuifkrielen of Zijdehoenders gewoon ‘leuk en schattig’. Wel komt ze af en toe eens met me

op een show kijken om ook iets meer een idee te krijgen van mijn kippengekte”.

Is het een gekte? Hij is in ieder geval wel heel bevlogen en hoopt meer mensen te kunnen interesseren voor dit prachtige ras, en met name voor de zeldzame kleurslagen waarbij tot zijn spijt zelfs patrijs en zilverpatrijs horen. Dus als er onder u nog liefhebbers zijn voor een van de kleuren die Rick en opa in de hokken hebben, neemt u dan contact op met Rick, hij helpt u graag aan een foktoompje of trio!

**Onder: Rick als keurmeester, met een aandachtig gehoor.
Foto: Lisa van Hengstum.**

Tot slot

Sinds 2013 is Rick keurmeester en na de komende praktijkexamens op de Noordshow hoopt hij bevoegdheid te hebben voor een ruime 30 rassen. Wie zelf keurmeester is, of ooit van plan was om het te worden, weet dat dit heel veel kennis, voorbereiding en inzet vraagt. Het is dan

ook jammer dat hij nog niet zo veel keuringen heeft op tentoonstellingen. Dit jaar gaat hij keuren op de tentoonstelling van de WPKC Zuidbroek in Tuk (zeker een aanrader om hier dieren in te zenden/te bezoeken, een geweldig mooi aangeklede show) en de Noordshow. Jongdierendagen heeft hij gelukkig wel veel, in de hele maand september. Het is voor jonge keurmeesters belangrijk om zo snel mogelijk aan het keuren te komen, zo doen ze ervaring op en door het enthousiasme wat C-keurmeesters hebben, bereiden ze hun shows uitstekend voor en hoeven niet onder te doen voor A-keurmeesters. Ik hoop oprecht dat de tentoonstellingssecretarissen daar eens wat vaker aan zullen denken.

Opa en Rick drinken zomers graag een 'n biertje samen, als de kippen achter lekker los lopen en Rick een paar uurtjes in de tuin bezig is geweest daar. Ook als ze zondags samen naar FC Groningen kijken op tv.

Bedankt, Rick, voor je verhaal. Het team van Aviculture Europe wenst jullie nog veel mooie jaren toe met veel mooie krielien. Proost!

Copyright ©2015

All rights reserved by the Aviculture-Europe Foundation.

Dit is een publicatie uit het online tijdschrift www.aviculture-europe.nl

Nederlandse uitgave ISSN: 1871-6865

U mag deze tekst / foto's niet kopiëren, distribueren, zenden of publiceren zonder schriftelijke toestemming.